

**İŞSİZ İNSANLARIN YENİDEN TOPLUMLA BÜTÜNLEŞMESİ
ÜZERİNE
TAVSİYE 67/2002***

1. Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü Parlamenter Asamblesi Üye Ülkelerin birçoğunda işsizliğin hoşgörülemez düzeylere ulaştığının ve ekonomik, siyasi ve toplumsal anlamda çok daha çözülmesi zor hale geldiğinin farkındadır. Durum son on yıl boyunca geçiş ülkelerinde meydana gelen, ekonomik gerilemenin ve ekonomideki yapısal değişikliklerin sonucunda işsiz kalmış birçok kişi üzerinde güçlü etkileri olan büyük değişikliklerle daha da kötüleşmektedir.
2. Parlamenter Asamble çalışmanın önemini ve işçilere getirdikleri gelirin yanısıra toplum için yarattıkları kaynak dolayısıyla tüm toplumlarda üretken istihdamın, ilettikleri toplumsal rolün ve işçilerin bundan çıkardıkları kişisel saygının altını çizmektedir.
3. Bu itibarla Parlamenter Asamble BM *İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi*'nde (1948) ve *Ekonomik, Toplumsal ve Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesi*'nde (1966) ilan edilen, herkesin çalışma, özgür istihdam seçimi, adil ve uygun çalışma şartları ve işsizliğe karşı koruma hakkının bulunduğunu şart koşan ilkelere bağlılığını yeniden teyit etmekte, bunun yanısıra istihdam ve işsizlik koruması alanında mevcut uluslararası standartlara atıfta bulunmaktadır: *İşsizlik Temin Sözleşmesi ve Tavsiyesi, 1934 İşsizlik (Genç Kişiler) Tavsiyesi, 1935, Toplumsal Güvenlik (Asgari Standartlar) Sözleşmesi, 1952, İstihdam Politikası Sözleşmesi ve Tavsiyesi, 1964, İnsan Kaynakları Geliştirme Sözleşmesi ve Tavsiyesi, 1975, İstihdam Politikası ve Tavsiyesi, 1978, İstihdam Politikası (Ek Kayıtlar) Tavsiyesi, 1984, v.s.*

* *Raportör: Sn. Malkhaz Baramidze (Gürcistan).*

28 Kasım 2002'deki Genel Kurul müzakereleri (bakınız Doc. GA20/CC19/ REP/02 – Kültür, Eğitim ve Sosyal İşler Komisyonu tarafından 25 Eylül 2002'de Baku'deki Ondokuzuncu Toplantısında tartışılan "İşsiz İnsanların Yeniden Toplumla Bütünleştirilmesi" üzerine Rapor; Raportör: Sn. Dumitru Buzatu - Romanya).

28 Kasım 2002'de Atina'daki Yirminci Genel Kurul tarafından kabul edilen metin.

4. Parlamenter Asamble bütün bölgedeki çeşitli ülkelerdeki yaygın işsizlik ve eksik istihdamın yüksek eğitilmiş meslek sahiplerinin yanısıra özellikle gençleri, kadınları etkilediği gerçeğinden kaygı duymaktadır. Çoğu ilk defa iş arayan ve irade dışı atılıkları kişiliklerine zarar verebilecek ve mesleki becerilerini azaltabilecek olan genç insanlar arasında işsizlik ciddi endişe kaynağıdır.

İşsizliklerinin uzun-vadeli sonuçları ülkenin işgücü potansiyelinin korunması ve geliştirilmesi için en belirleyici olabilir.

5. Parlamenter Asamble KEİPA Üye Ülkeleri tarafından işgücü pazarı esnekliğini artırmayı ve işsizliğe karşı mücadele etmek için kurumsal çerçevenin kurulmasını amaçlayan ilgili yasaların kabul edilmesini memnuniyetle karşılamakta, ve aynı zamanda mevzuatı Avrupa yasalarıyla ve standartlarıyla daha paralel hale getirmeyi amaçlayan diğer yasa çalışmalarının gerekli olduğunu vurgulamaktadır.
6. Genel Kurul işsizlik, yoksulluk ve toplumsal tecritle başa çıkma zorluğunu gelecekteki toplumsal barış, siyasi istikrar ve demokrasinin sürdürülmesi için mutlak surette hayati kabul etmektedir. İşsizlik durumu karşı mücadele yapmak ve işsiz insanlara yeterli koruma sağlamak, azami sayıda vatandaşa istihdamı temin etmek, bunları ekonomik ve toplumsal yaşantıyla yeniden bütünleştirmek için etkin politikaların değerlendirilmesini gerektirmektedir.
7. Asamble, silah gücünün barışçıl bir şekilde yerleştirilmesinin ve bölgede barışın, güvenlik ve politik istikrarın onarılmasının, yoksulluğun yok edilmesi, işsizliğin giderilmesi ve böylece Karadeniz Bölgesi'ndeki insanlara yeterli bir sosyal korumanın sağlanması için faydalı bir ortam oluşturacağını belirtmiştir.
8. KEİ Üye Ülkelerinin büyük bir çoğunluğunun kamu maliyesi artan hükümet harcamaları yoluyla işsizlikle mücadele etmek için çok kısıtlı olduğundan, politika eylemlerinin büyük bölümünün yapısal reforma, yani toplumların temel ekonomik ve toplumsal işlevine yöneltilmesi gerekmektedir.
9. **Bu nedenle, Parlamenter Asamble KEİ Üye Ülkelerinin Parlamentolarına ve Hükümetlerine şunları tavsiye eder:**

A. Hukuki düzeyde:

- i. tam, üretken ve serbestçe seçilmiş istihdam ve işsizliğe karşı koruma sağlayan, dolayısıyla uygulamada çalışma hakkının gerçekleştirilmesini temin eden uygun işgücü yasalarını **geliştirme ve yürürlüğe koyma**;
- ii. ulusal yasaları AB bütünleşme süreci içerisinde mevcut Avrupa ve uluslararası standartlarla **uyumlulaştırma**.

B. İşgücü pazarı politikaları alanında:

- i. işgücünün bir kısmını işgücü pazarından çıkarmak sadece bu işgücünün değerinin düşmesine değil fakat aynı zamanda devletin ekonomik yükünde artışa yol açtığı için ekonomik kalkınmayı teşvik etme, işgücü gerekliliklerini karşılama ve işsizlikle ve eksik istihdamla başa çıkma maksadıyla etkin bir işgücü pazarı politikası **hazırlama**;
- ii. sürekli istihdam sağlamada sık sık zorluklarla karşılaşan potansiyel işgücünün – gençlerin, küçük çocuk annelerinin, ev kadınlarının, terhis kaydıyla askerlerin ve diğerlerinin işgücü pazarına girişi için istihdamı geliştirmek üzere, herhangi ayrımın giderilmesini ve tüm işçiler için istihdama erişim itibarıyla fırsat ve muamele eşitliği amaçlayan devlet programları **geliştirme**;

- iii. ulusal hukuku ve uygulamasını gözönünde bulundurarak politikalar ***kabul etme*** ve tedbirler alma kürsel, sektörel ve girişim düzeylerinde yapısal değişikliklere uyumu ve yapısal ve teknolojik değişiklikler sonucunda işlerini kaybetmiş işçilerin yeniden istihdam edilmesini kolaylaştırmalıdır;
- iv. becerili işçilerin iş paylaşımı ve part-time ve dönemsel istihdam dahil istihdamın esnek biçimlerinin daha kapsamlı kullanımını ***teşvik etme***;
- v. istihdam politikalarını ve programlarını formüle etmek ve gözetlemek için yeterli bir istatistiksel taban sağlamak üzere nüfusun ekonomik faaliyetine dair istatistik sistemini ***geliştirme***.

C. Ekonomik alanda:

- i. kamu ve özel sektörlerinde istihdamı ve üretimi artırmak için en etkin araçlara özel dikkat göstererek, sonucunda çok sayıda işçinin işsiz kaldığı ekonomideki gerilemeyi önlemek için tedbirler ***alma***. Hem ekonomik büyümeyi teşvik eden hem de bunu sürdürülebilir kılan makroekonomik politikalar izleme;
- ii. bütünsel kısmı ve önceliği hem kentsel hem de kırsal alanlarda tam, üretken ve serbestçe seçilen istihdamın teşvik edilmesi olması gereken ekonomik politikalar ve programlar ***geliştirme*** ve uygulama;
- iii. iş sağlayıcılar olarak küçük ve orta-ölçekli girişimlerin gelişmesi için destek ***sağlama***. Politikalar aşırı mali baskı gibi mevcut engelleri ortadan kaldırarak ve kendi işini kurmak isteyen işsiz kişilere mali yardım ve danışmanlık hizmetleri sunarak çalışmayı, istihdam etmeyi ve yeni KOBİ'ler oluşturmayı daha çekici kılmayı amaçlamalıdır;
- iv. nüfus dağılımı, gıda güvenliği, doğal ve insan-yapımı ortam, v.s. için önemlerinden ötürü kırsal alanlarda yenilerin oluşturulması ve geleneksel istihdamın düzeyinin yükseltilmesi için özel doğrudan ve dolaylı yardım ve katkı ***verme***. Kırsal, bireysel ve işbirliği girişimlerini geliştirmek için özellikle önemlidir.

D. Toplumsal alanda:

- i. uygulamada sürekli ve etkin olduklarını kanıtlamış etkinlikleri teşvik ederek, vurguyu pasif hizmetlerden (tescil ve yeniden tescil, işsizlik tazminatlarının ödenmesi gibi kayıt-tutma işlevleri) iş danışmanlığı, iş-araştırma yardımı, yeniden eğitim ve psikolojik destek gibi etkin olanların sağlanmasına kaydırarak istihdam hizmetlerinin etkinliğini ***artırma***;
- ii. uygun işsizlik tazminatını temin etmeyi ve ulusal yasalar tarafından sınırlandırıldığında ödeme süresini genişletmenin yanısıra korunan kişilerin sayısını artırmayı amaçlayan etkin bir pasif politika ***geliştirme***. Bir işsizlik sigortası sistemi böylesi bir politikanın önemli bir esası halini alabilir.
- iii. işsizlikle mücadele etmek üzere aktif ve pasif programları finanse etmek için etkin bir mekanizma ***geliştirme***;
- iv. uzaklaşmalarını önlemek için kendilerine tavsiye ve rehberlik sunarak, etkin ve sürekli iş arayışını mümkün kılarak uzun-dönem işsizlerin toplumla yeniden bütünleşmesine özel dikkat ***gösterme***;
- v. işsiz kişilere ve bakmakla yükümlü oldukları kişilere tıbbi bakım hakkı ***sağlama***.

E. Eğitim alanında:

- i. hem resmi ve iş esnasında eğitim ve beceri öğretimi için çalışma yaşamında bulunan azami fırsatları sağlamanın yanısıra çalışma dünyasıyla bağlantılı bir eğitim ve öğretim sistemi **yaratma**;
- ii. genel bilgi, diller, iletişim becerileri, uzmanlaşmış bilgi ve beceriler itibarıyla gelişmekte olan yeni dünya ekonomisinin zorluklarını karşılamak üzere eğitim ve mesleki öğretim sistemlerinin **düzeyini yükseltme**.

F. Uluslararası işbirliği alanında:

- i. işsizler için koruma sistemleri birçok KEİ Üye Ülkesinde gelişmenin erken aşamalarında olduğundan ve karşılıklı tecrübe çok yararlı olabileceğinden işsiz kişiler için yardım programları hakkında bilgi **alışverişi yapma**;
- ii. istihdam büyümesini elde etmek için birbirine yardımcı olmak üzere karşılıklı ekonomik ve teknik işbirliğini **artırma** ve teşvik etme ve uluslararası ticaretin genişlemesini teşvik etme;
- iii. İşsizlik ile savaşıma politikası çerçevesinde AB'nin ve diğer uluslararası organizasyonların yoksullukla savaşmak için orta ve küçük girişimlerinin teşvik edilmesi ve kredi sağlanması için programların avantajlarını kullanması.

G. Uluslararası göç ve istihdam alanında:

- i. dışarı göç veren ülkelerde yurtdışına göç yapma ve iş bulma gereksinimini azaltmak üzere uluslararası göçün meydana geldiği, daha fazla istihdam fırsatları ve daha iyi çalışma şartları yaratmak üzere tasarlanmış politikalar **kabul etme**;
- ii. işgücünü sınırlar ötesinde serbest dolaşımı ve işgücünün uluslararası değişiminin düzenlenmesi yönünde önemli toplumsal korunması için KEİ Üye Ülkeleri arasında ikili ve çok taraflı anlaşmalar **yapma**.

7. **Parlamentar Asamble** KEİ Dışişleri Bakanlar Konseyini bu Tavsiyeyi değerlendirmeye davet eder.